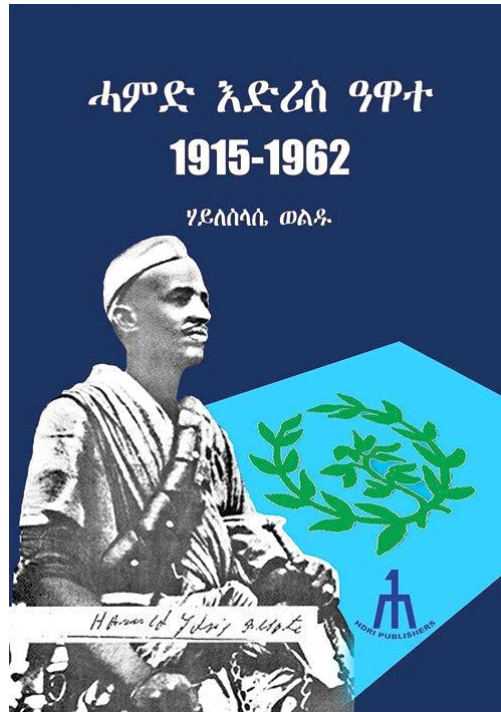

ሓምድ እድራስ ዓዋቱ

8

ኬትባይ፡ ሀይሌሰላሴ ወልዱ
መተርጅማይት፡ ዓሽ ዑስማን

ክመ መደት ለሀ ሸፍትነት እጅግኝት ኢኮን። ለሸፍትነት ናይ ዐድ ወአፍራድ ሰበት ዐለት፡ ክሉ እሉ ኢተምተመት አለቡ። ዲብ ክፍለት አርብዓታት ቢንዓምር ወኩካመ ኖሰኖሶም ሕድ ለሓርዶ ዐለው፡ ክል አምዕል ናረ ልግብአ ወለዲብ ቶኮምብዩ ለኩብር ማርዩ እተክምሰልሁ። ቅብላት ኩካመ፡ ምን መልሀዩ ልሰአል አለቡ። ወድ አዳም ሕድ ዘምት ወሕድ ለአቡዳ። እተክምሰልሁመ ጀሀቼ ጀሀትክ ከም መጽአት፡ ዕጩት እት ቅርደ ትወድቅ ኢኮን፡ ሕርያን ብዕድ የዐለ፡ ሰላብ ሕያይ ዲብ ክሉ ተሓበረ፡ ክሉ ከም ሸቅሉ ወደዩ። ሰላብ ሕያይ አግደ ሰቅራት ሸፈቲት ዐለት። ንዋይ እብ ሰብኡ ዲብ እንቱ ልትዘመት፡ ልባሱ ልትመልጠጥ፡ ኖሱመ ልትቀተል። አግደ አረይ ሰላብ ሕያይ ህዩ ምን ወአሰክ ጋሽ ለለአትቃብሎ ተለኛ ዐለው። ህቶም ሰላም እንዴ ሐግለው ጀራይም ሐቆ በዝሐ እቶም መርባቶም ለለአቀሰን ነፈር ለሐዙ።

መልሀዩም ትዘመተ ለሰምዐው ሸፈቲት እንዴ ኢልውዕሎ ወኢልትመየው፡ ከም ምራዶም ቀትሎ፡ ዘምቶ፡ ሐቆ ሐዘው ለሐድጎ ወሐቆ ሐዘው ቀትሎ። ለአትዓሩ ወፈርዶ። አርድ ዲብ እዴ ሸፈቲት እንዴ ተርፈ ምን ሕኩመት ወለዐል ለትፈርሀው እቱ ወክድ ቱ ለዐለ። አሮት ልትዘመት፡ አሮት ልትቀተል፡ ዲብ አካኑ መቅሰት መርባት መርባቶም ለአቀሰኖ። ዲብ ሕድ ዲብ ለሐርግን ነብሮ።

ከረ ሓምድ፡ “ ሸፈቲት ኩነመ ሰላብ ሕያይ ሰበት አንበተው፡ ሕነ ኡዳምነ ምኑ እግል ንክራዕ ዲብ ዘማቴ ወቅታል አቴነ።’ ልብሎ ዲብ ህለው፡ ኩመነ እብ ጀህቶም ዐዋቴ ቱ ለአንበተ ልብሎ። እብ ፍንቲት ሓምድ ዑሰማን ክሉሊ ለልትበህል ምን ሰካን ተኮምብዩ፡ “ ወልዴሰላሴ አዳል ምን ትግርኘ፡ አላዊ ሚሻን ወቦኮ ከላላን ምን ኩናመ፡ ሓምድ ሸንደል ምን ማርያ፡ ወዑሰማን ሎንጊ ምን ናረ፡ እንዴ ነስአ ሰላብ ሕያይ ለአትበገሰ ሓምድ ቱ። ሰላብ ሕያይ ወቅቱ አስክ ለአተምም ሕድ ሸኩ ዐለው።

ሸፈቲት ኩነመ ውላድ ፎዴ፡ እት ዘማቴ ልግበእ ወዲብ ድፋዕ ፈዳብያም ቶም፡ እብ ዕን መጅሙዐት ከረ ሓምድ እንዴ ጸግበው መሻክል ለወዱ ህቶምቶም ሰበት ትበህለ፡ አግደ ህድፍ ገብአው። እሎም ዲብ ዳዶ ክልኦት ምን አቃርብ ሓምድ፡ ዲብ መንጉለ ክልኦት እግል ሰሌማን ገለብ፡ ህያብ ዐለ፡ መሐመድ እብራሂም አሮሞቲን፡ ወአዴን ለልትበህሎ፡ አርብዐት ውላድ ናረ፡ ዲብ ዳሴ ምን ተኮምብዩ አድግ እንዴ ነስአ ባርንቶ ዲብ ገይሰ ወድ ኤርዳይ ለልትበህል ተሻሽ፡ ማርያይ ወድ ዐድ አብርሂም እግል አድም ክሸ፡ ዲብ ሐቴ መደት እንዴ ኢገብእ ዲብ ለትፈናት አምዕሎታት ቀትለዎም።

እብሊ ሰብብ እሊ፡ ሓምድ 19 ዲብ እንቶም መብዘሐም ናረ ወማርያ፡ ደገጊት እግል ልህጃም አንበተው። ምን ዳዶ ሐ ብዘሕት ዘምተው፡ ኩብያኩንዲ ጌሰው። ደበሮ እንዴ አንደደው ለዐለ ንዋይ እንዴ ነስአው ጋሸ ደነው። ፎዴ እንዴ አተው 50 ረአሰ ምን ሐ ዘምተው ከተከዜ ተዐደው። እግል ተእሪክ እሊ ለሐልፈ ዘማቴ ወቅትል ሕድ እንዴ ዘክረው፡ ዲብ ተኮምብዩ እግል ለሐኩ እዩ ለሰምሐው ሓምድ ዑሰማን ኩሊሊ ሚርኮ አዲ፡ ለልትበህሎ ክልኦት ኩናመ፡ እብ ናዮም ፈሀም እብ ሰብብ ሰላብ- ሕያይ ሚ መሻክል ጀሬ ከም ዐለ ሸርሐ። ሓምድ ዑሰማን ኩሉሊ፡-

ሓምድ ዐዋቴ ወመጅሙዐቱ፡ ዲብ ዳዶ ዘማቴ አንበተው። ሰብ ዳዶ እብ ክርዕዎም ሰላሕ የዐለ እግሎም። ላሊ እንዴ መጽአው አሮት ካቦ ለልትሀበል እብ ጠልገት እንዴ ቀትለው፡ አርባዕ ሰልፍ ምን ሐ ዘምተው ከጌሰው። እብ ተከዜ ሐመረ እንዴ ተዐደው ሱዳን አተው።

ዲብ ዳዶ ወደበሮ፡ ዐዲ በርበሬ ተኾምብዩ ዲብ ለአትቃብሎ አመት መናበረቱ ለወዴ ሚርኮ አዲ እብ ጀህተ፡ “ ዲብ ዳዶ አሮት ትግሬ ቅቱል ዐለ። ልብል። እንዴ አትለ፡ ህዩ፡ ቁትላይ እብ ሕኩመት እንዴ ትሰጀነ እብ ቃኑን ቀድየቱ ከም ሰክበት ሸርሐ።

ከመ እለ አምር ወእለ ሰምዐኮ ሐቆ ገብአ። ለዲብ ዳዶ ትቀተለ ፈሬ ኮኔን ለልትበህል ኩናማ ቱ። ለትቀተለ ትግሬታይ ተላይ ላኪን፡ ሰሙ ይእፈቅደ። እሊ ተላይ እሊ ዲብ ገረሀት ናይ ፊሬ ዳንደ ሐጽር እንዴ ፈትሐ ንዋይ እክል ዲብ ለአበሌዕ ትበአሰው። ለህይ እግል ንዋይ ወለህይ እግል እክሉ ዲብ ገርሀት ትማጽአው። ከም ትበአሰው፡ ፊሬ እግለ ተላይ እብ ኮናት ቀትለዩ። እብሊ ህዩ ፊሬ እብ ሕኩመት እንዴ ትጸበጠ 10 ሰነት ትሰጀነ ከፈግረ።

ሚርኩ፡ አዲ ወሐምድ ዑሰማን ኩሉሊ ለእብ ሰብ ሰላብ ሕያይ ገብእ ዐለ ጀራይም እብ ተርተረት ሸርሐው፡ ሓምድ ዑሰማን ኩሉሊ እንዴ አትሉ፡-

ከረ ሓምድ ለእለ ዐገብናሆም እንዴ አለብኩ፡ ምን ዳዶ እንዴ አተላለው አውሳበ ወረው። ዲቡ ጋዲ ለልትበሀል ቀትለው። እሲቱ ጃርሐው፡ 30 ቤት አንደደው፡ አርባዕ ሞረ ምን አጣል ወሰቦዕ ወአት እምተሐሊብ ዘምተው።

ድዋራት ዐድ-በርበሬ እብ ሐርሰ ለነብሮ ኩነመ ሌጣ ነቡሩ ዐለው፡ ተለቸ ትግሬ፡ ዲበ እንዴ መጽአው ዲበ አካናትለ ሐርሰ ንዋይ ዲብ ለአቱ ሰበት ጀረሰዎም፡ ሐቆ ናይ አውሳበ ግረ ሰነት ገብእ፡ ለኩናመ ሐረሰቶት እግለ ትግሬ ትዳገነዎም። ህቶም ህዬ ኩነመ ክእነ ወደውነ እንዴ ቤለው ዲብ ሓምድ ሰበት ጠርዐው፡ ሓምድ እብ ዴሹ ዲብ ዐድ በርበሬ መጽአ ከአብያት አንደደ፡ ኩሌታ ታኑሪ ለልትበሀል በሲር ዲብ ቤት እት እንቱ ነደ። እግል ታኒ ሺኮላ ህዬ ቀትለው ልብል።

እሊ እብ ሓምድ ዑሰማን ኪሊሊ ለትሸርሐ ዘማቱ ወቀትል፡ ለወደውመ ናዮም ሰብብ እንዴ አምጽአው ልትበረው። አሮት ምኖም ዑሰማን ሎንጊ፡ ዝያድ ክልኤ ሰነት ቀደም ሓምድ ዑሰማን ኩሉሊ ዲበ ወደየ መቃበለት፡ ሻርሐ ዐለ። ክእነ ህዬ ቤለ። ሐረከትነ እግል ሰለለ ዐለት። ናይለ ገብአ እንዘምት የዐልነ። ናይለ ሴርቀት ሐብሬ ሳብተት ሐቆ ረከብነ ሌጠ እንዘምት ። ናይለ እኩይ ለኬደው ዲኢኮን ናይ ሰብ ደሐን ኩነመ ይእንቀርብ። ቁትላይ እተየ ክም ሀለ ወንዋዩ እተየ ከም ሀለ ሐቆ ተሐብርነ ሌጠ እንዘምት ወ እንቀትል። ናይ ሕኩመት ማል ልግባእ ወንዋይ ለዘምተው ነአዘም ምኖም። ናይ ሸዐብ ለዘምተው ላኪን እንዴ ዐሬናሆም ንትሓረቦም። ሰልሐም እንዴ ነሰአነ ምኖም ህዬ ንዳገናም። ሰበቡ ህዬ እብ ሰምነ ለዘምቶ ሸፈቲት ሰበት ዐለው። ሸዐብመ ከራ ሓምድ ገብአ ልብል ሰበት ዐለ። ሰምዐትነ እግል ኢትእኬ ክእነ እንወዴ ዐልነ። ትግሬ ወኩነመ አግዋር ቶም። ክል አምዕል ህዬ ልትበአሶ ወሕድ ዘምቶ ሰበት ዐለው፡ ዲብ ዐድ በረበሬ አሮት ናረ ወትግሬ እብ ኩነመ ትቀተለው። ትግሬ መጽአው ከኩነመ ጀልፈትነ ደንከው ቤለውነ፡ ክእነ ከም ገብአ ጽሓይ ወርሕ ላሊ ምድር ዐድ-በርበሬ እንዴ ጀምዐናህ ለነድድ አንደድነ ወሐ ዘመትነ ከግሰነ። ዐሳክር እንግሊዝ እት ተኮምብዩ ዐለው። ክእነ ለመሰል ፈትው ሰበት ዐለው ላኪን የዐረውነ። ምነ ጅሀትነ ዝመት ለዐለ ንዋይ እንዴ ፈንቴናህ ዲብ ሰብኡ በለሰናህ። ለተርፈ ህዬ ሰሩ ሓረድናህ ከበልግናህ ወሰሩ አዝበናህ ከትነፍዐነ እብ።

ለዝመት እንዴ ዐለ እንዴ ሀጅምነ ለእንበልሱ ንዋይ፡ ሰብኡ እግል ሰገ ንሰኦ ሐቆ ቤለውነ ኢንትከብቶም። በዐል ንዋይ ናዩ ክም ቱ እንዴ ኢተአከድነ ኢነሀቡቱ። በዲለ ትዘመተት እንዴ እምቤ ኢናዩ ኢነሀይቡ። ሕኩመት ምስል ሸፈቲት ትዓወንክም እግል ኢቲበሎም ዲኢኮን እንዴ አቤነ ኢኮን።

“መጅመ-ዐት ሓምድ ለዲብ ዐድበርበሬ ለወደው ጀራይም እንዴ ኢከፍዮም፡ እንዴ አትለውመ እትነ ወድው ለዐለው ዐገብ የም አለቡ ዐለ” እንዴ ቤለ ዑሰማን ኩሉሊ፡-

ሐቆ ሰለስ ወርሕ ናይ ዐድ በርበሬ ሓምድ ለመርሐዮም ሸፈቲት ዐድ ግዲ(ዐድ ናኔ) እንዲ ወረው ሰለስ ሞረ ምን ሐ ዘምተው። ክሎም ተለቶ ለሀርቦ እት ህለው። ምኖም ምስል ንዋዩ ለተርፈ ቡቱ አንዱ ለልትበህል ቀትለው።

ሐቆ ሰነት እሊ ሐደስ እሊ ህዬ ዲብ ተኮምብዩ ሳዐት 4:00 ገብእ። ሰቦ ሞረ ምን ሐ ዘምተው ወኦርት ቱካ ተኒ ለልትበህል ሰሉሕ ራድኣይ ወዲብ መሓዝ ለረከበው ቢባ ጋዲ ለልትበህል ተላይ ዐቢ ቀትለዎም። ዲብ ዐድ ዐላክር ሕኩመት ለአተቅቡሎም ዐለው። ፈጅር ሓሪት ዲብ ረድኣ መጽኣው ኣዳም ኢኣድሐነው ንዋይ ኢበልሰው።

ምኑ እንዲ አተላለው ዲብ ዳሴ። ሐቱ ሞረ ሐ ዘምተው። እግል አሸኩል። ዐሊሶን ወኣምዴ ለልትበህሎ እብ ሰይፍ ቀተልናሆም እንዲ ቤለው ሐድገዎም ከጌሰው። አሸኩል ደሐነ ወዐሊሶን ሞተ። እት ደንጎበ ህዬ ሐቆ ክልኣት ወርሕ ናይ ዳሴ። ሐን ቀይም ዐለ። ዲብ ፎዴ እት ሕሊል ጋሽ ንዋይ ብዙሕ ሰበት ዐለ። ኦርት ኦርዳዲ ገዳዲ ለልትበህል እንዲ ቀትለው። ሐምስ ሞረ ምን ሐ ዘምተው። እሊ ክሉ። ሓምድ ምን ሰልፍ አስክ ደንጎበ ሰላብ ሕያይ ቅብላት ኩነመ ለሻረክ እቱ ቱ። ለዶል ለህ ሓምድ ዲብ ገመል እንዲ ትጽዐነ ልትሐረክ ዐለ።

ወራር ሕድ አተላለ። ኢልትወሐ ወኢልትከራዕ ገብኣ። ሐ ለዘምተ ሓሁ ትትዘመት። ለቀትለ ልትቀተል። ዕን ለነስኣ ህዬ ዕንቱ ወማሉ ለሐግል። ክሎም ለእግል ጅሃቶም ወኣዳምም ለሰዱ። ሰላብ ሕያይ ቅብላቱ ሰበት ቀንጸው ኣደዮም ላጽሕ የዐለ። ሚርኮ ኣዲ ክእነ ልብል።

ወራር ሕድ ከም በዘሐ እግል ንትገሴ ኢቀደርነ። ዲብ ተከዜ መዐር ለሸንክሎ ሰለስ ኩነመ ሐውነ እብ ተለቶ ትግሬ ከም ትቀተለው። መርባቶም እግል ነአቅሰን ምን ተለቶ ዐድ ኦርብሂም ኦርብዐት ቀተልነ ምኖም።

ሚርኮ እንዲ አትሉ። እተየ ወሚዶል ክምቱ ኢለኣክድ ዲኮን ዲብ ዐለት ዘማቴ ሸዑብመ ታልሆም ክም ዐለ ሐበረ። ኖሱ ለሻረክ እቱ እብ ክእነ ዳግሙ።

መደት ሐቱ እግል ንዘመት ግሰነ። 100 ነፈር እንገብእ። ሐ እንዲ ዘመትነ ዲብ ነአቀብል። ሓምድ እብ ዴሹ ዲብ ከሚን ጸንሑነ። ሰላሕነ እኩይ ዐለ። ህቶም ላኪን ብሬን እንግሊዝ ዐለ እግሎም። ምን ቀደም እንዲ ከርፈውነ እብ ሞለግ ሰለስ ነፈር ቀትለው መኒነ። ሐቆሁ ለእለ ዛምታም ዐልነ ሐ ሐድጋንህ ከከም ትፈንጠርነ ነስኣው። ኣዜመ ዲብ ዐድነ ዲብ ነአቀብል ፡ ኩነመ ሸሊክ ክምሰልነ ኩነመ ዲብ እንቶም ከርፈውነ ከለክፈው እትነ ከኦርት ቀትለው ምኒነ።

ሰላብ ሕያይ መረ ገርገረ። ሰላም ወቅሱነት ከም ተሐገለት እብ ጀህት ኩነመ” ሚ ኒዴ?” ትበህለ። እጅትማዕ ከም ገብኣ ወእበ ትነዘመት ገበይ ለዐለ ወራር ከም አተላለ ሓምድ ዑሰማን ኩሉሊ ለኣኩ።

ኩነመ ዲብ ሸሸብዩ ትጀምዐው። ዲቡ። ባካት ተኮምብዩ ጸብጣም ከምን ሸዐም ዳፍዖ ዐለው። ዑሰማን ኩሉሊ (አቡሁ እግል እሊ ሐደስ ለሸርሐ) ሚከሌ ከረው። ኪመ ኣዋቴ። ድግለል ኣድም። ኣሌሶን ቱክ። ኣቢተ ሞተ። ወከላላ ዑሰማን ትየመመው።

እንክር ልዓል ባካት ባርንቶ ለራቅቦ ህዬ ጋላ አኑሪ፣ ጃኩም አዲ፣ ፋዲ ሶሎ፣
አብዲከር ጃሞ፣ ዳጉሺ፣ አውሌል አንገቦ፣ ሻራኑ ባኮ ወቸለሰቲኖ አዳና ለልትበሀሎ
ከም መስኡሊን ተሐረው።

እሎም ክሎም አብዕረት እንዴ አዝበው ምን ትግራይ ሰላሕ ትዛበው፣ ዲብ ዐድ-
ክብሮም መሐመድ ናዱር ሰቦ ሞረ ምን ሐ ዘምተው፣ ተኮምብዩ እንዴ አተው እበ
ፈንጠረው። ምስሎም ሰብ ከወኒ ወፋሳት እንዴ ትሐበረው ወራር አተላለው።